

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1216

гр. София, 20.12.2023 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 7-МИ НАКАЗАТЕЛЕН, в публично заседание на осемнадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Николай Джурковски
Членове: Александър Желязков
Емилия Колева

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
в присъствието на прокурора К. Ас. С.
като разгледа докладваното от Николай Джурковски Въззивно частно наказателно дело № 20231000601445 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.436 ал.2 във вр. глава 21 от НПК.

С протоколно определение на Окръжен съд - Видин от 16.11.2023 г. по протокол № 517 от същата дата, постановено по ЧНД № 340/2023 г. по описа на същия съд, не е допусната съдебна реабилитация на осъдения Е. Г. К. с ЕГН ***** относно осъжданията му по НОХД № 205/1982 г. по описа на Окръжен съд-Видин и по НОХД № 158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен, като е оставена без уважение молбата му в тази насока.

Срещу така постановеното определение е постъпила жалба от осъдения Е. Г. К. с оплакване, че Окръжен съд-Виден е допуснал съществено нарушение на чл. 87 ал.1 т.1 и т.2 от НК. В тази връзка се твърди в частност, че същественото нарушение на чл. 87 ал.1 от НК се свежда до това, че не е уважен и зачетен срока от три календарни години считано от изтичането /изтърпяването/ на присъдата, както и че е потвърдено невъзстановяването на причинените вреди. В жалбата се напомня, че по реда на чл.161 от ДОПК възстановителният срок е 10 години и че този срок е изтекъл отдавна в календарните години. Претендира се също, че окръжният съд е допуснал и неправилна преценка на чл. 88а ал.1, ал.2 и ал.4 от НК. В заключение е посочено, че по тези съображения се обжалва горното определение на Окръжен съд-Видин.

В съдебно заседание пред въззивния съд служебният защитник на осъдения Е. К. - адв. Д. М. - поддържа подадената от осъдения частна жалба. Счита, че същата е основателна и моли да бъде уважена и да бъде постановено решение, с което да се отмени първоинстанционното определение на Окръжен съд-Видин като неправилно и незаконосъобразно.

В лична защита осъденият К. заявява пред апелативния съд, че поддържа подадената жалба срещу определението на Окръжен съд-Видин, с което е отказано да бъде допусната съдебна реабилитация за осъжданията му по НОХД № 205/1982 г. по описа на Окръжен съд-Видин и по НОХД № 158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен, както и че желае да бъде допусната съдебна реабилитация по тези две осъждания.

В проведеното заседание пред въззивната инстанция представителят на САП заявява становище, че съдебният акт на Окръжен съд-Видин, с който е отказано допускането на съдебна реабилитация по отношение на двете осъждания на Е. К., е правилен и законосъобразен и че като такъв следва да бъде потвърден.

В последната си дума пред въззивния съд осъденият моли да се отмени определението на Окръжен съд-Видин и да бъде допусната съдебна реабилитация на осъжданията ми по НОХД № 205/1982 г. по описа на Окръжен съд-Видин и по НОХД № 158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен.

Апелативен съд-София, след като прецени събраните по делото доказателства, обсъди становищата на страните в процеса и служебно провери правилността на постановеното определение, намери следното:

Претенцията на осъдения Е. Г. К. е да бъде допусната съдебна реабилитация за осъжданията му по НОХД № 205/1982 г. по описа на Окръжен съд-Видин и по НОХД № 158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен.

От приобщените по делото справка за съдимост от 12.10.2023 г., издадена от Бюро съдимост при РС-Видин, и бюлетини за съдимост на молителя Е. Г. К. се установява, че до момента същият е осъждан както следва:

С присъда № 41 от 12.09.1982 г на Окръжен съд – Видин, постановена

по НОХД № 205/1982 г. по описа на съда, влязла в сила на 26.09.1982 г., е признат за виновен в извършени на 16.02.1982 г. и на 18.02.1982 г. в условията на съвкупност престъпления по чл. 195 и по чл. 346 от НК, за които на основание така посочените разпоредби във вр. с чл. 23, чл. 63 и чл. 54 от НК му е наложено общо наказание 1 година и 4 месеца лишаване от свобода.

С присъда от 25.01.1985 г. на Районен съд-Белоградчик, постановена по НОХД № 15/1985 г. по описа на съда, влязла в сила на 22.03.1985 г., е признат за виновен в извършени на 23.12.1984 г. в условията на съвкупност престъпления по чл. 325 и по чл. 195 от НК, за които на основание така посочените разпоредби във вр. 23 и чл. 54 от НК му е наложено общо наказание „лишаване от свобода“ за срок от 3 години при „общ“ режим и обществено порицание.

С присъда № 235 от 13.11.1986 г. на Районен съд-Белоградчик, постановена по НОХД № 283/1986 г. по описа на съда, влязла в сила на 05.12.1986 г., е признат за виновен в извършено на 17.09.1986 г. престъпление по чл. 325 от НК, за което на основание така посочената разпоредба във вр. с чл. 54 от НК му е наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от 1 година и 6 месеца при „общ“ режим.

С присъда от 03.07.1989 г. на Военен съд-Плевен, постановена по НОХД № 158/1989 г. по описа на съда, влязла в сила на 07.07.1989 г., е признат за виновен в извършено на 06.05.1989 г. престъпление по чл. 381 от НК, за което на основание така посочената разпоредба във вр. чл. 54 от НК му е наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от 1 година при „строг“ режим.

С присъда от 10.09.1997 г. на Окръжен съд-Видин, постановена по НОХД № 97/1997 г. по описа на съда, влязла в сила на 26.02.1999 г., е признат за виновен в извършено на 31.12.1996 г. престъпление по чл. 116 т.6 пр.2 и 3 вр. чл. 115 от НК, за което на основание тези разпоредби му е наложено наказание „доживотен затвор“.

От приобщената по делото справка от 27.10.2023 г., издадена от МП-ГД „ИН“, ЗОЗТ, „***“ към затвор гр. *** /л.49 от първоинст. дело/, се установява, че за времето от 25.02.1982 г. до 06.04.1983 г. молителят Е. Г. К. е изтърпял в поправителен дом гр. *** наказание в размер на 1 година и 4 месеца „лишаване от свобода“, наложено му с присъда № 41/1982 г. по НОХД №

205/1982 г. на Окръжен съд-Видин.

От приобщеното по делото писмо № 13457 от 16.10.2023 г., постъпило от ГД „ИН“ затвора гр. *** /л.19 от първоинст. дело/, се установява, че молителят Е. Г. К. е търпял в затвора *** следните наказания:

Постъпил е на 27.12.1984 г. за изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в размер на 3 години, наложено му по НОХД №15/1985 г. по описа на РС- Българградчик, като наказанието е изтърпяно за периода от 24.12.1984 г. до 04.09.1986 г.

Постъпил е на 23.12.1986 г. за изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в размер на 1 година и 6 месеца, наложено му по НОХД № 283/1986 г. по описа на РС-Българградчик, като наказанието е изтърпяно на 31.08.1987 г.

Постъпил е на 26.05.1989 г. като подсъдим по НОХД №158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен и е търпял наложеното му по това дело наказание до 19.01.1990 г., когато е бил освободен от затвора.

В момента търпи наказание „доживотен затвор“, наложено му по НОХД № 97/1997 г. по описа на Окръжен съд-Видин, като началото на изтърпяване на наказанието е 07.01.1997 г. и към 16.10.2023 г. е изтърпял от това наказание общо 26 години, 10 месеца и 4 дни.

Реабилитация с акт на съда може да бъде постановена и когато лицето е било осъдено с няколко отделни присъди, включително и когато те са постановени от различни по степен съдилища. Такъв е и настоящият казус, като в случая съобразно разпоредбата на чл.433 ал.2 от НПК компетентен да се произнесе по молбата за реабилитация на осъдения К. е именно ОС-Видин, доколкото този съд е наложил най-тежкото наказание /1 година и 4 месеца лишаване от свобода/ по осъжданията, относно които се иска постановяването на реабилитация с акт на съда.

И тъй като реабилитация по съдебен ред може да иска само осъждано лице, то в производство по чл. 434, ал. 1 от НПК, каквото е и настоящето, съдът следва, на първо място, да се произнесе по допустимостта на молбата за съдебна реабилитация като извърши преценка дали е настъпила реабилитация по право относно визираните осъждания. Тази преценка следва да установи дали съществува правен интерес у молителя да иска съдебна реабилитация, тъй като ако е реабилитиран по право той няма да има процесуална легитимация, а това, от своя страна, ще е основание за недопустимост на

молбата.

По отношение осъждането на К. по НОХД № 205/1982 г. не е настъпила непълна реабилитация по право по чл.86 от НК. Основание за този извод дава разпоредбата на чл. 86 ал.1 т.4 от НК, предвиждаща, че когато лицето е осъдено като непълнолетно, реабилитация по право настъпва, ако в течение на две години от изтърпяване на наказанието не е извършило друго престъпление от общ характер, за което му е наложено наказание лишаване от свобода. По това осъждане на молителя като непълнолетен на същия е наложено наказание 1 година и 4 месеца лишаване от свобода, като то е изтърпяно на 06.04.1983 г., но в рамките на двегодишния срок от изтърпяването му, а именно – на 23.12.1984 г. той е извършил други престъпления от общ характер, за които е бил осъден с присъдата по НОХД № 15/1985 г. по описа на Районен съд-Белоградчик с налагане на наказание лишаване от свобода.

За осъждането на К. по НОХД № 15/1985 г. също не е настъпила непълна реабилитация по право по чл.86 от НК. Основание за този извод дава разпоредбата на чл. 86 ал.1 т.2 от НК, предвиждаща, че когато лицето е осъдено на лишаване от свобода до три години, реабилитация по право настъпва, ако в течение на три години от изтичане на срока на наложеното с присъдата или намаленото с работа или помилване наказание не е извършено друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. По това осъждане на молителя /вече като пълнолетен/ е наложено наказание 3 години лишаване от свобода, като то е изтърпяно на 04.09.1986 г., но в рамките на тригодишния срок от изтърпяването му, а именно – на 17.09.1986 г. и на 06.05.1989 г. той е извършил други престъпления, наказуеми с лишаване от свобода и за които впоследствие е бил осъден с присъда по НОХД № 283/1986 г. по описа на Районен съд-Белоградчик и с присъда по НОХД № 158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен с налагане на наказания лишаване от свобода.

За осъждането на К. по НОХД № 283/1986 г. също не е настъпила непълна реабилитация по право по чл.86 от НК. Този извод също се основава на разпоредбата на чл. 86 ал.1 т.2 от НК, предвиждаща, че когато лицето е осъдено на лишаване от свобода до три години, реабилитация по право настъпва, ако в течение на три години от изтичане на срока на наложеното с

присъдата или намаленото с работа или помилване наказание не е извършено друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. По това осъждане на молителя /като пълнолетен/ е наложено наказание 1 година и 6 месеца лишаване от свобода, като то е изтърпяно на 31.08.1987 г., но в рамките на тригодишния срок от изтърпяването му, а именно – на 06.05.1989 г. той е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода и за което впоследствие е бил осъден с присъда по НОХД № 158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен с налагане на наказания лишаване от свобода.

Въззивният съд намира, че и за осъждането на К. по НОХД №158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен също не е настъпила непълна реабилитация по право по чл. 86 от НК и в частност в хипотезата на чл. 86 ал.1 т.2 от НК. Както бе вече отбелязано, тази разпоредба предвижда, че когато лицето е осъдено на лишаване от свобода до три години, реабилитация по право настъпва, ако в течение на три години от изтичане на срока на наложеното с присъдата или намаленото с работа или помилване наказание не е извършено друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. По това осъждане на молителя /като пълнолетен/ е наложено наказание 1 година лишаване от свобода, като то е изтърпяно на 19.01.1990 г. и в тригодишния срок от изтърпяването му, а именно до датата 19.01.1993 г. той не е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. Така, макар формално относно това осъждане да са настъпили условията по чл. 86 ал.1 т.2 от НК, то поради невъзможността молителят да е реабилитиран по право за предходните си три осъждания не е могла да настъпи и не е настъпила реабилитация по право и за това негово /четвърто по ред/ осъждане. Този извод се налага по аргумент на по-силното основание от разпоредбата на чл. 86, ал. 2 от НК, съгласно която реабилитация по право не настъпва за престъпление, извършено от пълнолетно лице, което е било веднъж реабилитирано. Т.е., след като законът забранява повторна реабилитация по право за извършено престъпление от пълнолетно лице, то на още по-голямо основание непълната реабилитация по право е невъзможна, когато предходна реабилитация изобщо не е настъпила и е невъзможна. В хипотезите на чл. 86 от НК смисълът и разумът на закона е непълната реабилитация по право да настъпва само за престъпления с по-ниска степен на обществена опасност /по-леко санкционирани престъпления/,

извършени от лица със сравнително ниска степен на обществена опасност и нямащи трайни престъпни наклонности, които са доказали зачитане на установения правопорядък в определен срок и са се поправили след изтичане на този срок. И затова ако тези предпоставки не са били налице и поради това осъденият не би могъл да бъде реабилитиран по право за предходна престъпна дейност, те не биха били налице и по отношение на извършено следващо престъпление. В този смисъл са решение № 116 от 29.03.2001 г. на ВКС по н. д. № 621/2000 г., I н. о. и решение № 17 от 29.01.2018 г. на ВКС по н. д. № 1270/2017 г., II н. о. По тези съображения САС счита, че не е настъпила непълна реабилитация по право по чл. 86 от НК и за осъждането на Е. К. по НОХД №158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен.

Освен това по всички осъждания на К. не е настъпила и пълна реабилитация по право /по чл. 88а от НК/. Тъй като се касае за няколко на брой /пет/ осъждания за престъпления, за които лицето не е реабилитирано, то съгласно разпоредбата на чл. 88а ал.4 от НК осъжданията за тези престъпления и последиците от тях се заличават след изтичането на предвидените срокове за всички осъждания. Но предвид обстоятелството, че с последното осъждане на К. /по НОХД № 97/1997 г. по описа на Окръжен съд-Видин/ му е наложено наказание „доживотен затвор“, то все още не е започнал да тече 20-годишният срок за реабилитация по чл. 88а ал.1 във вр. чл. 82 ал.1 т.1 от НК. И този срок на практика никога не би започнал да тече, ако търпяното в момента наказание доживотен затвор не бъде заменено с наказание лишаване от свобода за срок от 30 години. А ако това се случи, то срокът би започнал да тече от момента на изтърпяването на по-лекото наказание – 30 години лишаване от свобода, с което е заменено наказанието доживотен затвор.

При това положение, след като към момента не са изтекли сроковете по чл. 88а от НК за всички осъждания на К., то очевидно предвид цитираната разпоредба на чл. 88а ал.4 от НК за всички тях, включително и за процесните осъждания по НОХД № 205/1982 г. и по НОХД №158/1989 г. не е настъпила пълна реабилитация по право. В тази хипотеза /на няколко осъждания/, за да настъпи пълна реабилитация по право за тях, е необходимо да са изтекли сроковете за всички осъждания, което към момента обективно още не се е случило. Т.е., съгласно законовото разрешение в чл. 88а, ал. 4 от НК в случаите на извършени няколко престъпления, за осъжданията по които не е

настъпила реабилитация, не е възможно да настъпи абсолютна реабилитация само за някои от престъпленията, а за други да не настъпи /в този смисъл е решение № 216 от 04.06.2015 г. по н.д. № 647/2015 г., I н.о. ВКС/.

Предвид гореизложеното, след като се установява, че молителят К. не е реабилитиран по право за осъжданията, за които е поискана съдебна реабилитация, то следва, че за него съществува правен интерес да поиска постановяването на съдебна реабилитация за тези осъждания.

Съгласно разпоредбата на чл. 87, ал. 1 от НК първата предпоставка за допускането на съдебна реабилитация е да са изтекли три години от изтичане срока на наложеното с присъдата или намалено с работа или помилване наказание, респ. да е изтекъл тригодишен срок от изтърпяването на наложеното с присъдата наказание и в този срок да не е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. С постановената присъда по НОХД № 205/1982 г. по описа на Окръжен съд-Видин на молителя е било наложено наказание 1 година и 4 месеца лишаване от свобода, което е изтърпяно на 06.04.1983 г. В рамките на тригодишния срок от изтърпяването на това наказание, който е следвало да изтече на 06.04.1986 г., на датата 23.12.1984 г. той е извършил други престъпления от общ характер, за които е бил осъден с присъдата по НОХД № 15/1985 г. по описа на Районен съд-Белоградчик с налагане на наказание лишаване от свобода. Но след като в този тригодишен период от време, а дори и след неговото изтичане осъденият К. е продължил да извършва и други престъпления, наказуеми с лишаване от свобода и/или с по-тежко наказание, последното от които е извършил на 31.12.1996 г., то очевидно не е налице първата изискуема предпоставка на чл. 87, ал. 1 от НПК - към момента на подаване на молбата за реабилитация да са изтекли три години от изтърпяването на наказанието по осъждането и в този период осъденият да не е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание.

Отсъствието на тази първа предпоставка за допускане на съдебна реабилитация на молителя за осъждането му по НОХД № 205/1982 г. по описа на Окръжен съд-Видин прави напълно безпредметно обсъждането на останалите предпоставки и условия. Но за пълнота на изложението следва само да се добави, че последвалите неколнократни осъждания на молителя, по

които са му налагани наказания лишаване от свобода и доживотен затвор, достатъчно ясно свидетелстват за това, че след коментираното осъждане /по НОХД № 205/1982 г./ той не е имал изискуемото от закона добро поведение.

С присъдата от 03.07.1989 г. на Военен съд-Плевен, постановена по НОХД № 158/1989 г. по описа на съда, влязла в сила на 07.07.1989 г., на молителя е било наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от 1 година, което е било изтърпяно на 19.01.1990 г. В действителност в рамките на тригодишния срок от изтърпяването на това наказание, който е изтекъл на 19.01.1993 г., молителят не е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. Но след изтичането на този срок - на 31.12.1996 г. - молителят е извършил ново престъпление, такова по чл. 116 т.6 пр.2 и 3 вр. чл. 115 от НК, за което с присъда от 10.09.1997 г. на Окръжен съд-Видин, постановена по НОХД № 97/1997 г. по описа на съда, влязла в сила на 26.02.1999 г., му е наложено наказание „доживотен затвор“.

Съгласно дадените в ТР № 20 от 17.05.1983 г. по н.д. № 21/1983 г., на ОСНК на ВС разяснения тригодишният срок по чл. 87, ал. 1 от НК е минималният срок, който трябва да изтече и през който осъденият не трябва да извърши друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с друго по-тежко наказание, и в който да е имал добро поведение, но че това не означава, че след изтичането на този срок осъденият може да извърши друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или по-тежко наказание, или пък може да има недобро поведение. На основата на тези съображения с цитираното ТР е прието, че осъденият може да бъде реабилитиран от съда, ако в течение на три години от изтичане на срока на наложеното с присъдата или намалено с работа или помилване наказание и до постановяване на реабилитацията не е извършил друго престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание. В конкретния казус е очевидно, че в периода след изтичането на тригодишния срок по чл. 87 ал.1 от НК и преди постановяването на съдебния акт по искането за съдебна реабилитация молителят Е. К. е извършил особено тежко престъпление, за което му е наложено наказание доживотен затвор, което априори изключва наличието на предпоставката той да е "имал добро поведение". А след като не е налице предпоставката за съдебната реабилитация, изискваща добро поведение на осъдения и извън тригодишния срок по чл. 87 ал.1 от НК, то категорично не са налице условията за допускане на такава за осъждането на К. по НОХД №

158/1989 г. по описа на Военен съд-Плевен.

Предвид гореизложеното относно отсъствието на предвидените в чл. 87 от НК предпоставки за съдебно реабилитиране на молителя К. по отношение на включените в искането му осъждания въззивният съд счита, че с атакувания съдебен акт Окръжен съд-Видин напълно правилно и законосъобразно е оставил без уважение молбата за допускане на съдебна реабилитация за тези осъждания, поради което проверяваното определение следва да бъде потвърдено изцяло.

Воден от тези мотиви и на основание чл. 436 ал.3 от НПК Апелативен съд-София

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА протоколно определение на Окръжен съд - Видин от 16.11.2023 г. по протокол № 517 от същата дата, постановено по ЧНД № 340/2023 г. по описа на същия съд.

Определението е окончателно и не подлежи на обжалване и протестиране.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____